

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

Κ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΤΡΥΠΑΝΗ

ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΗΝ ΣΥΝΕΔΡΙΑΝ ΤΗΣ 24ης ΜΑΡΤΙΟΥ 1983

Κύριε Πρόεδρε,

Μετά από πρόταση τῆς *Τάξεως τῶν Γραμμάτων καὶ Καλῶν Τεχνῶν* καὶ ἀπόφαση τῆς *Ὀλομελείας*, ἡ *Ἀκαδημία Ἀθηνῶν* ἀπονέμει τὸ *Ἀριστεῖο Καλῶν Τεχνῶν* στὸ μουσικοσυνθέτη Καθηγητῆ κ. **Γιάννη Παπαϊωάννου**. Τὸ ἀριστεῖο συνοδεύεται ἀπὸ χρηματικὴ χορηγία 300.000 δραχμῶν.

Ὁ κ. Παπαϊωάννου γεννήθηκε στὴν Καβάλα τὸ 1910 καὶ ἀργότερα σπούδασε στὸ Ἑλληνικὸ Ὀδεῖο, ἀπὸ ὅπου ἀπεφοίτησε μὲ δίπλωμα πιάνου, θεωρητικῶν καὶ συνθέσεως. Τὸ 1949 ὡς ὑπότροφος τῆς UNESCO ἐπεσκέφθη διάφορες Εὐρωπαϊκὲς πρωτεύουσες, παρακολούθωντας τὶς νέες τάσεις τῆς μουσικῆς, τὶς ὁποῖες καὶ καλλιέργησε γιὰ ἓνα χρόνον στὸ Παρίσι κοντὰ στὸν Ἀρθούρο Χόννεγκερ.

Ἀπὸ τὸ 1951 ἕως τὸ 1961 δίδαξε Ἱστορίαν τῆς Μουσικῆς στὸ Ἑθνικὸ Ἐκπαιδευτήριον Ἀναβρύτων καὶ ἀπὸ τὸ 1953 χρημάτισε καθηγητῆς Ἀνωτέρων Θεωρητικῶν στὸ Ἑλληνικὸ Ὀδεῖο. Εἶναι καὶ ὁ μόνος, ὁ ὁποῖος παράλληλα μὲ τὴν παραδοσιακὴν διδάσκει καὶ τὴν τεχνικὴν τῆς σύγχρονης μουσικῆς.

Ἡ συνθετικὴ σταδιοδρομίαν τοῦ κ. Παπαϊωάννου ἄρχισε πρὶν ἀπὸ πενήντα χρόνια καὶ συνεχίζεται ὡς σήμερον. Ἀρχισε μὲ προχωρημένα ἀρμονικὰ συστήματα, τὴν ἀτονικότητα, τὸ δωδεκαφθογγισμόν, καὶ τὴν σειραϊκὴν μουσικὴν, καὶ κατέληξε σὲ ἐντελῶς προσωπικὴν του τεχνικὴν. Μᾶς ἔδωσε συμφωνίες γιὰ ὄρχηστρα, κοντσέρτα γιὰ ὄρχηστρα, γιὰ πιάνον, γιὰ βιολί καὶ γιὰ ἔγχορδα, καθὼς καὶ συνθέσεις γιὰ μουσικὴ δωματίου· ἔγραψε ἐπίσης πολλὰ ἔργα γιὰ πιάνον σόλο, γιὰ βιολί σόλο,

για βιολοντσέλο σόλο, για tuba solo, τραγούδια σε ποιήματα Καβάφη κι άλλα.

Τὸ 1953 βραβεύθηκε στὶς Βρυξέλλες ἡ «Τρίτη Συμφωνία» τοῦ κ. Παπαϊωάννου σὲ διεθνῆ διαγωνισμό συνθέσεως, καὶ τὸ 1970 τοῦ ἀπονεμήθηκε ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιο τῆς Βιέννης τὸ Βραβεῖο Gottfried von Herder. Ὁ κ. Γιάννης Παπαϊωάννου μὲ τὸ ἔργο καὶ τὴ διδασκαλία του ἔχει ἀσκήσει μεγάλη ἐπίδραση στὴ νεώτερη μουσικὴ σχολὴ τοῦ τόπου.

Μετὰ ἀπὸ πρόταση τῆς *Τάξεως τῶν Γραμμάτων καὶ Καλῶν Τεχνῶν* καὶ ἀπόφαση τῆς *Ὀλομελείας* ἀπονέμεται χαλκὸ *Μετάλλιο* στὸ **Κέντρο Μικρασιατικῶν Σπουδῶν** ποὺ συμπληρώνει πενήντα χρόνια δράσεως καὶ προσφορᾶς. Τὸ μετάλλιο συνοδεύεται ἀπὸ χρηματικὸ ἔπαθλο 200.000 δραχμῶν, ἀπὸ τίς ὁποῖες οἱ 150.000 προέρχονται ἀπὸ τὸ κληροδότημα *Εὐαγγέλου Φαρμακίδου* (τοῦ ὁποίου τὰ ἔσοδα διατίθενται γιὰ πρόσωπα φυσικὰ ἢ νομικὰ ποὺ διακρίνονται γιὰ τὴν ἐθνικὴ, κοινωνικὴ ἢ ἠθικὴ τους δράση), καὶ οἱ ὑπόλοιπες 50.000 δραχμὲς προέρχονται ἀπὸ τὸ ἔπαθλο τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ *Ἡλία Μαριολοπούλου*, τίς ὁποῖες λαμβάνει εἰδικότερα τὸ βιβλίον τοῦ ιδρύματος «*Ἐξοδος*», ὅπου περιγράφονται ἀπὸ αὐτόπτες μάρτυρες τὰ τραγικὰ καὶ θηριώδη γεγονότα τῆς Μικρασιατικῆς Καταστροφῆς τοῦ 1922.

Τὸ Κέντρο Μικρασιατικῶν Σπουδῶν ἄρχισε ἀπὸ τὴ μελέτη καὶ τὴ διάσωση τῆς λαϊκῆς Μικρασιατικῆς μουσικῆς, τὴν ὁποία προήγαγε μὲ μεγάλη ἀγάπη καὶ ἱκανότητα ἡ αἰμίνηστος *Μέλπω Merlier*, βοηθουμένη ἀπὸ τὸ σύζυγό της *Octave Merlier*. Ἀπὸ τὸν περιορισμένον αὐτὸ τομέα προχώρησε τὸ Κέντρο στὸν εὐρύτερον χῶρον τῆς μελέτης καὶ τῆς κατὰ τὸ δυνατόν διασώσεως ὁλοκλήρου τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τοῦ καθόλου βίου τῶν Ἑλλήνων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Τὸ Κέντρο ἔλαβε σπουδαία ἐνίσχυση ἀπὸ τὸ Γαλλικὸ Ἰνστιτούτον Ἀθηνῶν, τοῦ ὁποίου καὶ διευθυντῆς χρημάτισε ὁ *Octave Merlier*. Ἐχει ἤδη προσφέρει 36

δημοσιεύματα, μεταξύ τῶν ὁποίων καὶ τὸ βραβευόμενο («Ἐξοδος»), καὶ προχωρεῖ στὴν κατάταξη τοῦ σπουδαίου ἀρχαιολογικοῦ ὑλικοῦ του.

Μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο συνεχίζεται ἡ ἔρευνα καὶ ἡ μελέτη ὅλων τῶν στοιχείων ποὺ διασώθηκαν γιὰ τὸ μεγάλο ἱστορικό παρελθὸν τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας.

Μετὰ ἀπὸ πρόταση τῆς *Τάξεως Γραμμάτων καὶ Καλῶν Τεχνῶν* καὶ ἀπόφαση τῆς Ὀλομελείας ἀπονέμεται βραβεῖο τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν εἰς τὸ βιβλίον **Footprints in Cyprus** (Πατήματα στὴν Κύπρο), ἔργο διαπρεπῶν ξένων ἐπιστημόνων μὲ ἐπιμελητὴ ἐκδόσεως τὸν **Sir David Hunt**.

Τὸ βιβλίον τοῦτο, τοῦ ὁποῦ ἐπιμελητῆς ἐκδόσεως εἶναι ὁ γνωστός Ἕλληνας ἱστορικός, ἀρχαιολόγος καὶ κάποτε Κυβερνήτης τῆς Κύπρου (High Commissioner) Sir David Hunt, πραγματεύεται περὶ τῆς ἱστορίας, ἀρχαιολογίας, τέχνης, λαογραφίας καὶ τῶν ἄλλων πολιτιστικῶν ἐκδηλώσεων τῆς νήσου Κύπρου ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῶν ἡμερῶν μας. Εἰς τὰ δώδεκα κεφάλαιά του ἔχουν συνεργασθῆ διαπρεπεῖς ἐπιστῆμονες καὶ συγκεκριμένως: ὁ Βυζαντινολόγος Sir Steven Runciman, ὁ Dr E. J. Peltenburg, καθηγητῆς τῆς Ἀρχαιολογίας τῆς Μέσης Ἀνατολῆς εἰς τὸ πανεπιστήμιον τοῦ Ἐδιμβούργου, ὁ διευθυντῆς τῆς Κυπριακῆς ἀρχαιολογικῆς ὑπηρεσίας Dr Βάσος Καραγεώργης, ὁ Καθηγητῆς Nicholas Coldstream, Καθηγητῆς τῆς Ἀρχαιολογίας τοῦ Αἰγαίου Πελάγους εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Λονδίνου καὶ Ἐταῖρος τῆς Βρετανικῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν, ἡ Dr Veronica Tatton - Brown, ὑποδιευθύντρια τοῦ Τμήματος Ἑλληνικῶν καὶ Ρωμαϊκῶν Ἀρχαιοτήτων τοῦ Βρετανικοῦ Μουσείου, καθὼς καὶ ὁ ἴδιος ὁ Sir David Hunt.

Πρόκειται γιὰ ἀξιολογότατο ἐπιστημονικὸ ἔργο, ποὺ καὶ ὁ κοινὸς μορφωμένος ἀναγνώστης μπορεῖ νὰ παρακολουθήσῃ, μὲ λαμπρὴ καὶ πλούσια εἰκονογράφηση καθὼς καὶ μὲ πλουσιότατη βιβλιογραφία. Τὸ βιβλίον αὐτὸ διαπνέει πνεῦμα ἀπολύτου δικαιοσύνης καὶ ἀκριβείας,

καθώς παρακολουθεῖ τὴν ἱστορία καὶ τὸν πολιτισμὸ τῆς μαρτυρικῆς μεγαλονήσου ὡς τὶς ἡμέρες μας.

Βιβλία αὐτοῦ τοῦ τύπου καὶ αὐτοῦ τοῦ κύρους εἶναι ἐξαιρετικὰ χρήσιμα, σήμερα πὺ παρατηρεῖται τέτοια ἀδικαιολόγητη ἀποτελμάτωση τοῦ Κυπριακοῦ ζητήματος.

Μετὰ ἀπὸ πρόταση τῆς Τάξεως τῶν Ἑθνικῶν καὶ Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν καὶ ἀπόφαση τῆς Ὀλομελείας ἀπονέμεται χρυσὸ Μετάλλιο στὴν Ἀμερικανικὴ Ἑλληνικὴ Ἐκπαιδευτικὴ Ὀργάνωση, κοινῶς γνωστὴ ὡς **ΑΧΕΠΑ**, πὺ συμπληρώνει 60 χρόνια δράσεως καὶ προσφορᾶς.

Στις 26 Ἰουλίου 1922, πρὶν ἀπὸ 60 χρόνια, ἰδρύθηκε ἡ American Hellenic Educational Progressive Association, (γνωστὴ ὡς ΑΗΕΡΑ), μὲ σκοπὸ τὴ βοήθεια ὅλων τῶν μεταναστῶν Ἑλληνικῆς καταγωγῆς. Τὸν ἴδιο χρόνον ἰδρύθηκε καὶ ἡ Ὀρθόδοξη Ἑλληνικὴ ἐκκλησία τῆς Ἀμερικῆς, πὺ σὲ συνεργασία μὲ τὴν ΑΧΕΠΑ ἔδωσαν θάρρος, δύναμη καὶ αὐτοπεποίθηση στὸν Ἑλληνα μετανάστη.

Ἔτσι δημιουργήθηκαν κοινότητες, ἰδρύθηκαν ἑλληνικὰ σχολεῖα, κτίσθηκαν ὀρθόδοξες Ἑλληνικὲς ἐκκλησίες καὶ ἔγινε δυνατὸν νὰ διατηρηθεῖ ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα καὶ οἱ Ἑλληνικὲς παραδόσεις στὶς νεώτερες γενεές, τοὺς ἀπογόνους τῶν πρώτων μεταναστῶν.

Ἡ ΑΧΕΠΑ εἶναι μιὰ διεθνὴς ἀδελφότης μὲ τμήματα στὶς ΗΠΑ, Καναδᾶ, Αὐστραλία, Μπαχάμες καὶ Ἑλλάδα. Στὰ δύσκολα χρόνια τοῦ πολέμου καὶ τῆς Κατοχῆς ἡ ΑΧΕΠΑ ἀγωνίσθηκε, καὶ ἀγωνίσθηκε μὲ ἐπιτυχία, γιὰ ὅλα μας τὰ Ἐθνικὰ θέματα καὶ συνεχίζει νὰ προσφέρει μόνιμη, σταθερὴ καὶ δυναμικὴ ἐθνικὴ ὑποστήριξη, τόσο ἡ ἀνώτατη ἡγεσία τῆς ὅσο καὶ τὰ τοπικὰ τῆς τμήματα, ἀλλὰ καὶ ὅλα τὰ μέλη τῆς ὡς ἀπλοὶ ψηφοφόροι.

Ἔτσι, μὲ ἐθνικὴ ὁμοψυχία, συνεχῶς βοηθεῖ στὴν προβολὴ τῶν ἐθνικῶν μας θέσεων, στὴ δικαίωσή τους καὶ στὴν ἀνάπτυξη τῆς φιλίας καὶ τῆς εἰρήνης μεταξὺ τῶν λαῶν.

Στὰ πολλὰ ἔθνικὰ τῆς ἔργα περιλαμβάνονται: ἡ χρηματικὴ ἐνίσχυση τῶν Πατριαρχείων Κων/πόλεως καὶ Ἱεροσολύμων, ἡ περιθαλψὴ θυμάτων πολέμου καὶ ὀρφανῶν παιδιῶν στὴν Ἑλλάδα, ἡ ἵδρυση ὑγειονομικῶν κέντρων στὴν Ἑλλάδα, ἡ χρηματικὴ ἐνίσχυση τοῦ Ἑλληνικοῦ μουσείου καθὼς καὶ πάμπολλα ἄλλα.

Ἡ ἀνασκόπηση τῶν πραγμάτων τῆς ΑΧΕΠΑ κατὰ τὴ διάρκεια τῶν τελευταίων χρόνων δείχνει ὅτι δημιουργεῖται ἕνας νέος ἐνισχυμένος δεσμὸς μετὰ τὴ μητέρα Ἑλλάδα. Μετὰ τὰ σημερινὰ δεδομένα ἡ ΑΧΕΠΑ εἶναι μιὰ ἐπίσημη πρεσβεία μας στὰ μεγάλα Κέντρα τῶν πολιτιστικῶν ἀποφάσεων καὶ ἡ μόνη ὀργάνωση τῶν ἀποδήμων Ἑλλήνων μετὰ πραγματικὴ διεθνῆ ἀναγνώριση καὶ δραστηριότητα.

Μετὰ ἀπὸ πρόταση τῆς Τάξεως τῶν Ἡθικῶν καὶ Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν καὶ ἀπόφαση τῆς Ὀλομελείας ἀπονέμεται ἀργυρὸ Μετάλλιο στὸν κ. **Εὐγένιο Παναγόπουλο** γιὰ τὶς δωρεές του πρὸς τὸ Κράτος.

Ὁ κ. Παναγόπουλος γεννήθηκε τὸ 1916 στὸ Ξυλόκαστρο Κορινθίας καὶ σπούδασε Μηχανολόγος - Ἡλεκτρολόγος στὸ Ἐθνικὸ Μετσόβιο Πολυτεχνεῖο καὶ κατόπιν ναυπηγὸς στὸ Πανεπιστήμιο τοῦ Newcastle τῆς Ἀγγλίας, ἀπὸ ὅπου καὶ πῆρε τὸ διδακτορικὸ του δίπλωμα.

Κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ Πολέμου ὑπηρέτησε εἰς τὸ Ἀγγλικὸ ναυτικὸ ἑθελοντικά, μετὰ ἄδεια τῆς Ἑλληνικῆς Πρεσβείας, καὶ ἔπειτα στὸ Ἑλληνικὸ Πολεμικὸ ναυτικὸ στὶς ὁμάδες ἐπιχειρήσεων τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου. Κατὰ τὴ διάρκεια τῆς πολεμικῆς του ὑπηρεσίας ἔλαβε διάφορες τιμητικὰ διακρίσεις.

Ἀπὸ τὸ 1945 ἐργάσθηκε ὡς τεχνικὸς σύμβουλος ναυτιλιακῶν ἐπιχειρήσεων καὶ ἀπέκτησε ἀργότερα καὶ πλοῖα ἰδιότητος τοῦ ἰδιοκτησίας. Ἔχει κάμει καὶ πολλὰς ἔρευνες καὶ μελέτες γιὰ ζητήματα ναυπηγικά, καὶ ἔχει ἐκλεγεῖ μέλος πολλῶν Ἀγγλικῶν καὶ Ἀμερικανικῶν τεχνικῶν ἐπιστημονικῶν Ὄργανισμῶν καὶ Ἐπιτροπῶν. Ἔχει λάβει τὸ παράσημο τοῦ Φοίνικος καὶ ἔχει ὀνομασθεῖ ἐπίτιμος δημότης Μαραθῶνος, Πλαταιῶν καὶ Ἐρεσσοῦ.

Τὸ 1974, μετὰ τὰ γεγονότα τῆς Κύπρου, σχεδίασε ὁ ἴδιος ἓνα νέο τύπο παρακτίου περιπολικοῦ ταχύπλοου σκάφους μὲ βαρὺ ὄπλισμό, κατάλληλο γιὰ τὴν προστασία τῶν νησιῶν τοῦ Αἰγαίου. Μὲ ἔξοδά του ναυπήγησε καὶ δώρησε στὸ Κράτος τρία τέτοια σκάφη ὀλιγκῆς ἀξίας 3.000.000 δολλαρίων.

Ἐπίσης μὲ ἔξοδά του, καὶ ὡς δωρεά του στὸ κράτος, ἀνηγέρθη τὸ ὠραιότατο Μουσεῖον τοῦ Μαραθῶνος, ἔργο σημαντικώτατο, ἀλλὰ καὶ ἄλλες δωρεές μικρότερες, ἔχει κάμει: ὅπως π.χ. γιὰ τὴν προστασία τοῦ ἀπολιθωμένου δάσους τῆς Λέσβου, ἢ τὴ συντήρηση τοῦ ἱστορικοῦ Τουρκικοῦ νεκροταφείου στὴν εἴσοδο τοῦ φρουρίου τῆς Χίου, καθὼς καὶ γιὰ τὴν ἐντοίχιση ἱστορικῶν, ὀνομαστικῶν πλακῶν γιὰ τὰ θύματα τῶν Γερμανικῶν ἐκτελέσεων. Τὸ σύνολο τῶν δωρεῶν τοῦ κ. Παναγοπούλου, μὲ τὰ τόσο θερμὰ Ἑλληνικά του αἰσθήματα, ἀνέρχεται σὲ ποσὸ περισσότερο ἀπὸ 4.000.000 δολάρια.

Καὶ τώρα προβαίνω στὴν προκήρυξη τοῦ Ἀριστείου τῶν Θετικῶν Ἐπιστημῶν καθὼς καὶ τριῶν ἄλλων βραβείων :

Α'. ΤΑΣΗ ΤΩΝ ΘΕΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

1. Ἀριστεῖο Θετικῶν Ἐπιστημῶν, ἀπονεμόμενο σὲ Ἑλληνα ἐπιστήμονα, ἐγκατεστημένο στὴν Ἑλλάδα ἢ ἀλλοῦ, ὁ ὁποῖος, παράλληλα πρὸς τὸ σύνολο τῆς προηγουμένης σπουδαίας ἐργασίας του, συνέβαλε σὲ μεγάλο βαθμὸ καὶ μὲ ἔργο πού ἐκτελέσθηκε κατὰ τὴν τελευταία τετραετία, περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλον, στὴν πρόοδο τῆς ἐλληνικῆς ἐπιστήμης. Προθεσμία ὑποβολῆς αἰτήσεων ἢ προτάσεων ἕως τὶς 31 Δεκεμβρίου 1983. Ἡ ἀπονομὴ τοῦ Ἀριστείου κατὰ τὴν πανηγυρικὴ συνεδρία τῆς 25ης Μαρτίου 1984.

Β'. ΤΑΞΗ ΤΩΝ ΗΘΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

1. **Βραβείο του «Τεγεατικού Συνδέσμου»**, δραχ. 150.000, με την ευκαιρία της συμπληρώσεως 100 χρόνων από της ιδρύσεώς του, για τή συγγραφή ανέκδοτης μελέτης με θέμα: «Ανάπτυξη περιοχής Τεγέας». Προθεσμία υποβολής μελετών σε πέντε δακτυλογραφημένα αντίγραφα ανώνυμα, με κάποιο ρητό ως ένδειξη, σύμφωνα με τους γενικούς όρους (άρθρ. 4), έως τις 30 'Απριλίου 1985. 'Η άπονομή του βραβείου τὸ Δεκέμβριο τοῦ 1985.

2. **Βραβείο του 'Ιεροῦ 'Ιδρύματος τῆς Εὐαγγελιστρίας τῆς Τήνου**, 200.000 δραχμῶν, για τή βράβευση τοῦ καλύτερου θεολογικοῦ ἔργου ποῦ ἐκδόθηκε κατὰ τὰ ἔτη 1979 ἕως καὶ 1983. Προθεσμία ὑποβολῆς ἔργων σὲ πέντε ἀντίτυπα ἕως τὶς 30 Σεπτεμβρίου 1983. 'Η ἀπονομή τοῦ βραβείου τὸ Μάρτιο τοῦ 1984.

3. **Βραβείο Εὐαγγέλου καὶ Πηνελόπης Φαρμακίδου**, 200.000 δραχ., ἀπονεμόμενο σὲ φυσικὸ ἢ νομικὸ πρόσωπο ἑλληνικῆς ἰθαγενείας, με σκοπὸ τὴν ἀμοιβὴ ἢ ἔξαρση πράξεως ἢ δράσεως ἐξαιρέτης ἀπὸ ἐθνικῆ, κοινωνικῆ ἢ ἠθικῆ ἀποψη. Οἱ αἰτήσεις ἢ προτάσεις, συνοδευόμενες ἀπὸ πλήρη ἀποδεικτικὰ στοιχεῖα, ὑποβάλλονται ἕως τὶς 30 Σεπτεμβρίου 1983. 'Η τυχὸν ἀπονομή τοῦ βραβείου τὸν Μάρτιο τοῦ 1984.